



### CONTINGUTS



Introducció a l'economia "*col.laborativa*" de plataforma i a les qualitats democràtiques d'una plataforma col.laborativa (Mayo Fuster, Dimmons.net IN3 UOC)  
Models jurídics (Joan Martínez, Facto)

### CONCEPTES CLAU



- Economia "*col.laborativa*" de plataforma
- L'estrella procomú : Qualitats procomuns de l'economia "*col.laborativa*" de plataforma.
- Models jurídics

### Introducció a l'economia "*col.laborativa*" de plataforma



**Uber** és una plataforma per connectar conductors i conductores amb cotxe i persones a la recerca d'un passeig. Després de set anys, l'empresa s'estima que té en un valor de 62,5 mil milions de dollars. **Fairmondo** és una plataforma que connecta les persones que ofereixen productes ètics amb aquelles que els busquen. En tres anys, s'ha convertit en una comunitat de més de 12.000 persones usuàries i dos milions de productes. **Tots dos són exemples d'economia col·laborativa**, però representen diferents modalitats: Uber és una empresa privada, que maximitza el benefici (conegut com el model unicorn d'economia col·laborativa), mentre que Fairmondo és una **cooperativa** creada entre els usuaris de la plataforma que maximitza la construcció de comunitat, **basada en el codi obert** i que ofereix productes no contaminants (conegut com el model de cooperativisme de plataforma). Quins diferents escenaris de futur ens ofereix cada un d'aquests models?

L'economia de col·laboració (EC), és a dir, el consum i la producció col·laboratives de capital i treball entre grups distribuïts que interactuen amb el suport d'una plataforma digital, està creixent ràpidament i de manera exponencial, i s'ha convertit en un motiu d'interès o en una prioritat per als governs de tot el món. A més, està creant grans expectatives de sostenibilitat pel seu potencial per contribuir a un desenvolupament sostenible de la societat, fet que constitueix un canvi paradigmàtic cap a un model més humà. Una de les **característiques de la producció col·laborativa** és la **versatilitat**, la quantitat de sectors i àrees d'activitat on han emergit modalitats de consum i producció col·laboratives, iniciatives de desenvolupament col·laboratiu entre comunitats amb el suport de les plataformes digitals. El [mapa de la producció col·laborativa del projecte P2Pvalue](#) apunta, com a mínim, cap a 33 àrees d'activitat (des de la producció de programari fins a la gestió d'espais urbans o el disseny de maquinària industrial), i fa referència a 1.300 casos presents a Catalunya. Una altra característica de la producció col·laborativa és l'**ambivalència**: pot prendre forma d'economia social i fer escalar modalitats cooperatives, o sorgir del més ferotge corporativisme de caire capitalista, com hem exemplificat amb els casos de Fairmondo i Uber , respectivament.



## El model Unicorn de l'economia col.laborativa



El model Unicorn, com és el cas d'Uber, tracta de corporacions que tenen a la seva disposició ingents bosses de "treballadors i treballadores" per a l'assignació de la demanda, però que no considera com a tals. Són **"no-treballadors" o treballadors autònoms i independents**, cosa que permet a aquestes corporacions externalitzar els mitjans de treball (com ara l'ús del cotxe propi), així com les càrregues socials i el risc, per la qual cosa la corporació no cal que contribueixi al sistema d'assistència mèdica, ni a l'assegurança de desocupació, ni a l'assegurança contra accidents ni a pagaments de Seguretat Social.

També s'han de fer presents els efectes desiguals en termes de classe. Un major accés a certs serveis per a una part de la població té com a contrapartida importants costos socials per a la classe treballadora, sobretot la menys qualificada. Per exemple la recercadora [Juliet Schor](#) planteja que l'accés a feines de baix nivell de manera esporàdica, com conduir un taxi de forma eventual com a via per arribar a final de mes per part de la classe mitjana educada, té com a contrapartida que es desplaça d'aquestes ocupacions –i d'una font de treball estable– treballadors i treballadores de baixa qualificació.

L'impacte de l'economia col.laborativa corporativa del **model unicorn** en termes de marc regulador no seria gaire millor. La il·legalitat amb què, en certa mesura, operen les corporacions no s'ha de considerar un error o una cosa que es resoldrà amb el temps, sinó **un mètode o una estratègia de creació i consolidació de mercat**. A més, aquestes corporacions gasten molts milions en grups de pressió sobre les institucions públiques perquè duguin a terme canvis reguladors mínims o al seu favor.

L'impacte disruptiu del model de l'economia col.laborativa més conegut, el de les companyies com Uber i Airbnb, està despertant una forta polèmica. Existeixen models alternatius igualment d'èxit, però que han rebut poca atenció per part dels mitjans de comunicació i del debat polític. En realitat, la "retòrica" al voltant de l'economia col.laborativa fica en el mateix sac empreses altament rendibles, juntament amb d'altres basades en l'intercanvi voluntari de donacions, i aquesta mescla contribueix a alimentar controvèrsies molt conflictives.

## Models alternatius a l'unicorn: *open commons* i cooperativisme de plataforma

En el seu origen, les pràctiques de l'economia col.laborativa no tenien ànim de lucre. S'inspiraven en models *open commons* basats en el coneixement obert i la governabilitat participativa, com ara **Couchsurfing** (servei d'allotjament), **Goteo** (*crowdfunding*) o **Freecycle** (reciclatge d'objectes). Posteriorment, la indústria digital de Silicon Valley va fer un canvi de model corporatiu amb l'anomenat model "unicorn", que es va posicionar gradualment com el predominant, i que es basa en la retenció d'una part del pagament efectuat pels usuaris, com per exemple **Uber** (serveis de transport compartit), **Airbnb** (lloguers d'estades curtes) i **Blablacar** (compartir viatges). Recentment, el **cooperativisme de plataforma** centrat en les pimes i les cooperatives propietat dels mateixos usuaris de la plataforma han sorgit en reacció al model predominant de Silicon Valley, com per exemple **Fairmondo** (mercat per internet en línia) i **Stocksy United** (banc d'imatges).



La trobada [Platform cooperativism](#), organitzada el 2015 per Trebor Scholz i Nathan Schneider, i que va agregar un miler de persones, va contribuir a ampliar el debat al voltant de l'economia col·laborativa, que sintetitza el llibre

[Cooperativismo de plataforma. Desafiando la economía colaborativa corporativa](#) de Trebor Scholz, i a impulsar el seu desenvolupament. Des de l'enfocament del cooperativisme de plataforma, l'economia col·laborativa corporativa és un fenomen que aprofita la situació creada després de la crisi del 2008, no per repensar el sistema econòmic cap a un de més just i estable, sinó com a estratègia per desmantellar les condicions de treball. La solució passaria per reprendre la tradició cooperativista com a alternativa a l'economia col·laborativa corporativa.

Models d'economia col·laborativa	Models oberts i procomuns	Model Unicorn	Cooperativisme de plataforma
<b>Model de negoci</b>	Sense ànim de lucre Gestió participativa	Corporacions Propietat privada	PIME & cooperatives Gestió participativa
<b>Tipus de tecnologia</b>	Programari lliure i codi obert	Tecnologia tancada	SME & cooperatives Gestió participativa
<b>Tipus de coneixement</b>	Dades obertes	Dades tancades	Pot variar

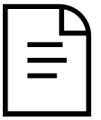
Figura 1. Models d'economia col·laborativa

## Principis del cooperativisme de plataforma

Scholz apunta **deu principis per al cooperativisme de plataforma**: la propietat col·lectiva de la plataforma; el pagament decent i la seguretat de renda; la transparència i portabilitat de les dades; l'apreciació i el reconeixement del valor generat; les decisions col·lectives en el treball; un marc legal protector; la protecció transferible dels treballadors i la cobertura de les prestacions socials; la protecció davant de les conductes arbitràries en el sistema de ràting; el rebuig a l'excessiva vigilància en el lloc de treball i, finalment, el dret dels treballadors a desconnectar. Finalment, l'autor remarca la necessitat no només de plataformes sota aquests principis, sinó també d'un ecosistema cooperatiu al seu voltant. Segons el cas, la modalitat de cooperativa que s'adopta varia. Generalment integren modalitats molt fluides en termes de pertinença, en el sentit que tota persona que ofereix serveis a les plataformes vindria a formar-ne part.



## Exemples de cooperativisme de plataforma (2)



[Stocksy United](#) és una cooperativa de plataforma amb seu a Victoria, a la Columbia Britànica. Es tracta d'una "col·lecció altament curada de fotografies i vídeos lliures de regalies (royalty-free) que és atractiva, distintiva i altament útil". Al seu web s'hi descriuen els seus valors: "Creiem en la integritat creativa, el repartiment just dels beneficis, la copropietat, i escoltar totes les veus", que s'han reivindicat com "un tribut al mètode operatiu de qualsevol cooperativa de plataforma." El 2015, Stocksy va guanyar 7,9 milions de dòlars en vendes (de llicències de les fotos), doblant els ingressos de l'any anterior, i va repartir un dividend de 200.000 dòlars entre els seus membres. El 2016 va tenir ingressos de 10,7 milions de dòlars. Entre 2013 i 2017 Stocksy ha pagat uns 20 milions als artistes contribuïdors. Va començar amb 6 membres fundadors i a principis de 2018 tenia 50 empleats ([https://en.wikipedia.org/wiki/Stocksy\\_United](https://en.wikipedia.org/wiki/Stocksy_United)). El maig de 2017 van anunciar una associació amb Adobe Stock.

<https://finance.yahoo.com/news/stocksy-brings-unique-collection-adobe-160500762.html>

[Fairmondo](#) és un mercat per Internet en línia de productes i serveis ètics, que es va originar a Alemanya i s'ha expandit al Regne Unit. És una plataforma oberta a tothom i la quota mínima es limita a una assequible aportació monetària. Els membres exerceixen un control democràtic mitjançant el principi d'un membre, un vot. És una alternativa en forma de cooperativa a plataformes com Amazon i Ebay.

[Up & Go](#) és un mercat per Internet en línia per a serveis professionals a domicili que permet els usuaris programar serveis com ara tasques domèstiques, bricolatge o treure a passejar el gos. **Els seus treballadors són també els seus propietaris** i aposta fortament per promoure pràctiques de treball justes. La plataforma està dissenyada per ajudar les cooperatives a "aconseguir la massa crítica de membres necessària per crear una organització cooperativista viable". Aquest projecte compta amb el suport del centre anomenat Family Life a Sunset Park, juntament amb Colab Cooperative, the Robinhood Foundation, New York City Worker Cooperatives, and Barclays Bank. Up & Go és una col·laboració entre organitzacions comunitàries, programadors, donants filantròpics i cooperatives de treball associat de la ciutat de Nova York (Brightly Cleaning Cooperative, Cooperative Cleaning of New York, i Ecomundo Cleaning Cooperative). <https://www.upandgo.coop/>

[Loconomics Cooperative, Inc.](#) és un mercat de compravenda de serveis en línia i a través del mòbil, **gestionat pels seus treballadors**, que està situat als Estats Units. Permet als usuaris trobar treballadors autònoms per fer tasques petites i quotidianes, com per exemple la cura de nadons o de mascotes. Convertir-se en membre de la comunitat es troba a l'abast de tothom pagant una quota d'afiliació mensual que també permet als membres votar sobre les mesures o presentar-se com a candidat al consell executiu de cooperatives. <https://loconomics.com/>





[Green Taxi Cooperative](#) és la companyia de taxis més gran de l'àrea metropolitana de Denver. Està organitzada pel sindicat anomenat Communications Workers of America Local 7777. Es pot ser membre de la cooperativa fent un únic pagament de 2.000 dòlars i després abonant uns honoraris que equivalen a una petita "fracció" del que paguen els taxistes a les grans companyies. Únicament amb una aplicació a través de la qual els passatgers poden programar els seus viatges i competir directament amb aplicacions com Uber i Lyft, a partir de novembre de 2016 Green Taxi Cooperative va assolir el 37% de quota de mercat a Denver. <http://greentaxico-op.com/>

[Midata](#) és una agrupació de cooperatives situada a Zurich, per a intercanviar dades mèdiques entre els seus membres. Les cooperatives Midata actúen com a fiduciàries de les dades dels seus membres. Utilitzant una aplicació de codi obert, els integrants poden compartir les seves dades mèdiques de forma segura amb metges, amics i investigadors, i se'ls dóna accés a "eines d'anàlisi de dades, visualització i interpretació". També poden consentir l'ús de les seves dades per a investigació mèdica i assajos clínics. Actualment s'ha posat en marxa un projecte pilot, on els pacients de cirurgia postbariàtrica poden carregar dades a la plataforma, incloent-hi el seu pes i recompte diari de passos, i seguir el seu propi progrés postcirurgia. <https://midata.coop/>

Altres exemples són Modo (*carsharing*), Loomio, Resonate (musica) i SMArt.

## El model de commons oberts i el cooperativisme de plataforma

El **model de commons oberts** posa l'accent en una **política de coneixement lligada al coneixement obert**. Se centra en l'adopció de programari lliure i llicències lliures que assegurin l'accés al recurs comú com un bé públic, en la propietat col·lectiva i en la transparència, en termes tecnològics, de la plataforma. En canvi, en el **cooperativisme de plataforma**, **Scholtz no en considera el coneixement obert com una part integral**. Aquesta posició reflecteix una assignatura pendent, com es reinventarien els principis de la tradició cooperativista en un entorn digital, i podria reconèixer una plasmació d'aquests principis en el procomú digital. L'anomenat "**cooperativisme obert**" considera el coneixement obert i la dimensió pública de la producció com a part integral del cooperativisme de plataforma.

Es poden diferenciar **diverses concepcions del procomú**. Els **ciberscholars** (com ara Benkler, Lessig o Rose) entenen el procomú com **una condició d'accés lliure**. Els participants poden accedir al recurs i al procés i interactuar sense dependre del permís dels altres. Les llicències públiques de propietat del programari o del contingut resulten clau per assegurar el procomú des d'aquesta òptica. **L'escola d'Elinor Ostrom** entén el procomú en tant que **sistema de govern de la comunitat**, basat en l'autogovern, i amb unes característiques del recurs.



A la pràctica, hi ha present una mescla dels dos apropaments i es vinculen entre ells.

**Que el programari i les llicències de contingut siguin lliures** no només és una condició d'accés. D'una banda, **determina la distribució de poder entre la comunitat** i la dependència respecte de la plataforma sobre la qual interactua (és a dir, els mitjans de producció). De l'altra, **crea les condicions per la "forkabilitat"**, és a dir, que la comunitat es pugui independitzar i migrar a un altra infraestructura, que no depengui del proveïdor de la plataforma. Posa a la comunitat en una posició de major poder, que quan la plataforma es basa en programari propietari i llicència propietària.

La diferència de "poder sobre" alguna cosa o sobre la comunitat o el "poder per a" és rellevant en aquest context. **En el model de governança procomú** no és que desaparegui el poder, sinó que es transforma i molts dels punts de poder se sostenen sobre condicions de llibertat, en què la posició de poder (administradors, proveïdor de plataforma etc) és otorgada en llibertat (les condicions estructurals permeten deixar de dependre d'aquesta posició de poder) i se sosté sobre la confiança per l'execució d'una activitat per la comunitat, en aquest sentit **és poder per a la comunitat més que poder sobre la comunitat**. Així trobem **modalitats de jerarquies voluntàries** en què es permet a una persona tindre una posició jeràrquica per la execució d'un rol, però la comunitat té condicions de llibertat per desotmetres a aquest rol doncs li pot treure. Una figura en aquest sentit és la del dictador benvolent, que sol estar present a l'inici dels projectes. Generalment és el fundador que té molt de pes en el primer cicle de l'activitat impulsant el procés. Amb el temps i maduresa del procés aquesta figura pot anar desvestin-se de funcions i quedar-se en una figura més simbòlica, com és el cas del fundador de la Viquipèdia.

Segons la **modalitat en què es governa la plataforma** es pot distingir diferents models. Hi ha models en què **la plataforma és autogestionada per la comunitat**, de manera més informal, oberta i/o assembleària (en què qualsevol persona pot participar en la gestió de la plataforma). Hi ha casos en què s'estableixen **mecanismes formals de representació de la comunitat** (com el cas de la Viquipèdia en què la Fundació Wikimedia és propietària de la infraestructura de la plataforma i la comunitat pot triar la meitat de la junta de la fundació amb eleccions anuals). També hi ha **models híbrids**, basats en **empreses** on no hi ha cap representació de la comunitat però en basar-se **en condicions de forkabilitat**, l'empresa no té una posició de poder exclusiu sobre la comunitat; aquest és el cas de Wikihow. Per últim, hi ha el **model corporatiu** de grans corporacions, sota condicions de no forkabilitat en què la comunitat es troba "tancada" a la plataforma, sense mecanismes de participació, ni llibertat sobre el proveïdor de la plataforma. (Veure tesi per una presentació més extensa: Fuster Morell, M. (2010). Governance of online creation communities: Provision of infrastructure for the building of digital commons [http://www.onlinecreation.info/outline\\_design](http://www.onlinecreation.info/outline_design)).

Quan considerem la **governança de l'economia col·laborativa** es bo tindre present una visió holística, integrant els diversos punts de poder presents en el procés i analitzar la democratització (que afavoreixi principis com la llibertat, l'autogovern, l'apertura, etc) amb què es gestionen. En el proper apartat es presenta un marc amb el conjunt de dimensions de qualitat democràtica aplicable a una plataforma col·laborativa.



## L'ESTRELLA DE QUALITATS PROCOMUNS DE LES PLATAFORMES D'ECONOMIA COL·LABORATIVA

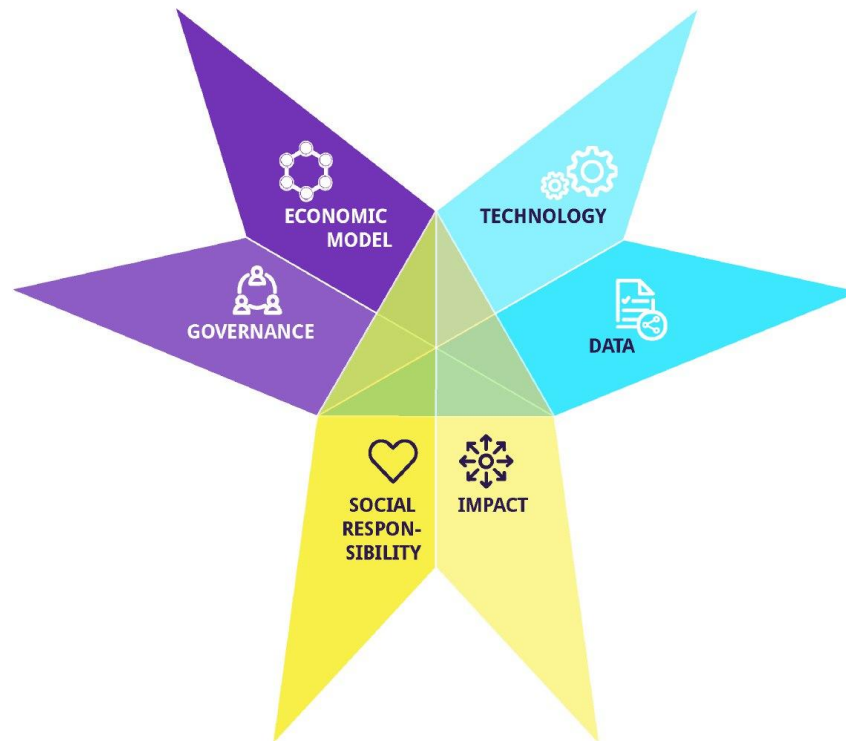


Figura 2. L'estrella de qualitats procomuns de les plataformes d'economia col·laborativa

### Dimensions a considerar:

#### GOVERNANÇA DE LA COMUNITAT I PLATAFORMA

#### GOVERNANÇA QUANT A INTERACCIÓ A LA PLATAFORMA ENTRE ELS/LAS PERSONES CREADORES DE VALOR

- **Definició de la missió**
- **Gestió de les contribucions**
  - Obertura a les contribucions a la plataforma digital
  - Llibertat dels contribuents per contribuir (no dependent del permís dels altres, ni de les restriccions dels altres)
  - Obertura per crear relacions entre les contribucions a la plataforma digital
  - Estructura relacional igualitària (jerarquies; "peerlogia" és a dir, tendència a establir relacions igualitàries entre pars)
- **Presca de decisions en relació a la interacció comunitària**



- Regles o polítiques formals i rols aplicats a la interacció de la comunitat
- Normes socials
- Disseny de la plataforma



## GOVERNANÇA SOBRE LA PROVISIÓ DE LA PLATAFORMA

- Estatus dels usuaris de la plataforma pel que fa a la provisió de plataforma
- Entitat jurídica de la plataforma
- Presa de decisions a l'entitat legal
- Transparència en la provisió de plataformes

## GOVERNANÇA ECONÒMICA

- Orientada a beneficis econòmics versus a la missió social (tipus d'entitat)
- Distribució dels beneficis
- Model de creixement
- Caràcter comercial de les interaccions
- Pràctiques bancàries
- Model de sostenibilitat
- Fonts d'ingressos i capitals

## DISTRIBUCIÓ DE PODER; ASSIGNACIÓ DE LLIBERTAT I PROPIETAT INTEGRAT EN LA POLÍTICA TECNOLÒGICA I DE CONEIXEMENT

### POLÍTICA DE CONEIXEMENT (POLÍTICA DE DADES I CONTINGUTS)

- Llicència Contingut del lloc web
- Llicència Dades
- Privadesa

### POLÍTICA DE SOFTWARE I ARQUITECTURA

- Codi del lloc web de la plataforma de programari: Programari lliure versus privatiu.
- Arquitectura de la infraestructura : Nivell de descentralització (p.e. Una arquitectura distribuïda amb aplicacions de Blockchain)

## RESPONSABILITAT SOCIAL & IMPACTES SOBRE LA CREACIÓ DEL VALOR

### RESPONSABILITAT SOCIAL

- Impactes sobre la creació de valor i responsabilitat social davant d'externalitats
- Afavorir la igualtat social
- Afavorir la diversitat de gènere
- Afavorir la diversitat funcional de l'inclusió social o altres col·lectius en risc d'exclusió social
- Afavorir economies de responsabilitat social - Intercooperació
- Responsabilitat ambiental
- "Impactes externs potencials en cas de creixement exponencial





## IMPACTES SOBRE LA CREACIÓ DEL VALOR

- Acompliment de la missió
- Compromís comunitari i capital relacional
- Valor d'ús social
- Reputació de l'edifici
- Valor monetari



## Tipologies jurídiques i legals

La tipologia jurídica de les organitzacions, es basa en quatre elements:

- Projecte individual o col·lectiu.
- Governança i participació.
- Responsabilitat.
- Finalitat lucrativa i ús del capital.

	Governança democràtica	Governança no democràtica
Amb ànim de lucre	Cooperatives	Societats mercantils
Sense ànim de lucre	Associacions Cooperatives no lucratives	Fundacions

L'Economia Social i Solidària és un àmbit divers, configurat per un conjunt d'activitats socioeconòmiques que beu de la influència del moviment cooperatiu. Independentment de la seva fórmula jurídica (o de la seva absència), les iniciatives que la conformen comparteixen uns **elements comuns que defineixen el caràcter transformador de l'ESS**: la gestió democràtica i participativa, l'orientació a les necessitats humanes i el compromís amb la comunitat.



Així, les organitzacions d'economia solidària, s'associen no només als objectius socials perseguits sinó sobretot per:



- l'ètica organitzativa (sovint d'autogestió), que s'ha de correspondre a principis humanistes de governança democràtica,
- l'equitat,
- la sostenibilitat ambiental,
- el compromís amb la comunitat
- i el respecte pels drets humans



**El cooperativisme de plataforma respon a característiques semblants, sobretot a les vinculades a la governança, el model econòmic i la responsabilitat social.**

Les iniciatives, entitats i empreses de l'àmbit de l'Economia Social i Solidària, tot i que hi ha grups empresarials de gran dimensió econòmica en diferents formats jurídics (tant cooperatives com fundacions, associacions, procomú, mutualitats...), en general, són de dimensió reduïda, la qual cosa les aproxima a les petites i mitjanes empreses i, fins i tot, a les microempreses.

Per la naturalesa democràtica que caracteritza el seu funcionament intern, la seva vocació social i la preocupació per les treballadores al centre del procés productiu, generen processos societaris amb un alt grau de complexitat jurídica.

En aquest sentit **les formes jurídiques** amb base democràtica, participativa i on el benefici és un element instrumental i **que donen resposta a les cooperatives de plataforma són:**

- Associacions
- Cooperatives de treball associat
- Cooperatives d'usuaris i consumidors
- Cooperatives de serveis
- Cooperatives integrals





## ASSOCIACIÓ O COOPERATIVA?



### Associacions

Una entitat **sense ànim de lucre**, constituïda voluntàriament per **tres o més persones** per a complir una finalitat d'interès general o particular, per mitjà de la posada en comú de recursos personals o patrimonials amb caràcter temporal o indefinit.”

### Característiques

- Persona jurídica pròpia.
- Existència d'un col·lectiu.
- Sense finalitat lucrativa

### Quan ens plantegem fer una associació ?

- Quan volem crear un projecte amb base i finalitat social.
- Quan l'activitat econòmica és accesòria o subordinada al compliment de l'objecte de l'associació.
- Quan no hi ha una activitat professional o empresarial. Base voluntària.



## Les Cooperatives

Una associació **autònoma** de persones que s'han agrupat **voluntàriament** per satisfer les seves necessitats i aspiracions **econòmiques, socials i culturals** comuns, a través d'una empresa de **propietat conjunta** i de gestió democràtica.

### Característiques

- **Propietat:** Les cooperatives són organitzacions democràtiques propietat dels seus membres, que participen en la cooperativa sobre la base *d'un membre, un vot*.
- **Propòsit:** Les cooperatives existeixen per crear valor per als seus membres.
- **Valors:** Les cooperatives es basen en els valors de l'autoajuda, l'auto-responsabilitat, democràcia, igualtat i equitat.
- **Servei:** La majoria de les cooperatives operen localment i proporcionen serveis als seus membres i comunitats.

### Tipus de socis

- **Socis comuns:** els socis comuns són els vinculats amb la societat cooperativa mitjançant un vincle social i que duen a terme l'activitat cooperativitzada principal segons el tipus de cooperativa.
- **Socis col·laboradors:** són els que sense dur a terme l'activitat cooperativitzada principal, puguin col·laborar d'alguna manera en la consecució de l'objecte social de la cooperativa. La col·laboració pot consistir en la participació en activitats complementàries a o només en l'aportació de capital.



## TIPOLOGIA DE COOPERATIVES



### Cooperatives de treball associat

Són cooperatives de treball associat les que associen, com a mínim, dues persones físiques que, mitjançant el treball, es proposen produir béns o prestar serveis per a terceres persones

### Quan ens plantegem fer una cooperativa de treball associat?

- Projectes col·lectius per aprofitar el coneixement i la potencialitat de les persones.
- Foment de la cooperació dins d'una activitat econòmica i professional

**Exemple: Xarxa Oberta de Beacons de Barcelona - <http://xobb.cat>**





## Cooperatives d'usuaris i consumidors

Les cooperatives de consumidors i usuaris tenen per objecte primordial el lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe dels socis i familiars.

En trobem davant d'un tipus de cooperativa que vol satisfer les necessitats de consum i ús, dels seus socis, de forma democràtica.

### Quan ens plantegem fer una cooperativa d'usuaris i consumidors ?

- Projectes d'abastiments de productes o serveis de forma col·lectiva.
- Formalització de grups de consum i de compra conjunta.
- Quan volem incorporar a la governança als usuaris i consumidors

**Exemple: Som Mobilitat - <https://sommobilitat.coop/>**





## Cooperatives de serveis

Les cooperatives de serveis tenen per objecte la prestació de subministraments i serveis i l'execució ***d'operacions destinades al millorament econòmic i tècnic de les activitats professionals*** o de les activitats dels socis

S'ha d'entendre que per crear una cooperativa de serveis és necessari agrupar projectes col·lectius o empresaris individuals que realitzin activitat econòmica i que busquin la forma de generar una estructura que generi oportunitats o sinergies.

### Quan ens plantegem fer una cooperativa de serveis?

Quan volem potenciar les accions de cooperació empresarial per créixer, adaptar-se a les noves necessitats del mercat, reduir costos o millorar processos, generar sinergies entre actors econòmics i professionals.

**Exemple: Katuma - <http://katuma.org/>**





## Cooperatives integrals

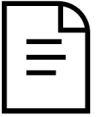
Una cooperativa integral és la cooperativa de primer grau que té per objecte activitats econòmiques o socials pròpies de diferents classes de cooperatives. Ens trobem davant de una forma jurídica que pot disposar de diversos àmbits d'activitat.

### Quan ens plantegem fer una cooperativa integral?

Quan volem desenvolupar diferents àmbits d'activitat cooperativitzada amb format i regulació jurídica diferenciada

Exemple: Fem procomuns- <http://femprocomuns.cat>

femPROCOMUNS  
 COOPERATIVA · COL·LABORACIÓ  
 DESCENTRALITZACIÓ · AUTOGESTIÓ  
 EQUITAT · SOSTENIBILITAT · DISTRI  
 BUCIÓ · INTERCANVI · MUTUALITAT  
 RECIPROCIAT · REPLICABILITAT  
 CONEIXEMENT I PROGRAMARI LLIURE



Tot i això, la llei de cooperatives deixa oberta la possibilitat de noves tipologies de cooperatives.

## El lucre en les cooperatives

A diferència de les associacions, que per la seva pròpia naturalesa jurídica no tenen lucre, les cooperatives de qualsevol tipologia **poden ser lucratives o no lucratives**.

En aquest sentit, el fet diferencial és el repartiment del resultat (benefici). **Les cooperatives sense ànim de lucre** han de reinvertir els resultats, una vegada s'han dotat els fons obligatoris cooperatius. En **les cooperatives amb ànim de lucre**, l'assemblea general, que és el màxim òrgan de govern, ha de decidir el repartiment. **En cap cas, aquest retorn depèn de l'aportació de capital, com succeeix a les empreses mercantils, sinó de l'activitat cooperativitzada, que es pot mesurar segons les magnituds (hores, activitat, dedicació, experiència, volum...) que decideixi la cooperativa.**







## EN RESUM



L'economia de col·laboració (EC), és a dir, el consum i la producció col·laboratives de capital i treball entre grups distribuïts que interactuen amb el suport d'una plataforma digital, està creixent ràpidament i de manera exponencial. Es caracteritza per la versatilitat, la quantitat de sectors i àrees d'activitat on ha emergit, i per l'ambivalència, perquè pot prendre forma d'economia social i fer escalar modalitats cooperatives (donant lloc al model de comuns oberts i el cooperativisme de plataforma) o sorgir del més ferotge corporativisme de caire capitalista, el model Unicorn.

El cooperativisme de plataforma de Scholz no considera que el coneixement obert en sigui una part integral, i Mayo Fuster indica que aquesta és una assignatura pendent. L'escola d'Elionor Ostrom defineix el procomú com un sistema de govern de la comunitat amb unes característiques del recurs, mentre que l'open commons considera l'accés lliure com una condició del procomú. Fuster diu que quan considerem la governança de l'economia col·laborativa es bo tindre present una visió holística, integrant els diversos elements de poder que hi ha en el procés, i analitzar-ne la democratització (que afavoreix-hi principis com la llibertat, l'autogovern, l'apertura etc).

Joan Martínez explica les formes jurídiques amb base democràtica, participativa i on el benefici és un element instrumental i que donen resposta a les cooperatives de plataforma: associacions (quan no hi ha una activitat professional o empresarial o l'activitat econòmica és accessòria o subordinada) i cooperatives. Les cooperatives poden ser lucratives (han de repartir el retorn de l'activitat cooperativitzada, que es pot mesurar segons les magnituds que decideixi la cooperativa.

## RECURSOS ÚTILS



### Títol i accés

### Utilitat?

\* \*\* \*\*\*

Mapa de la producció col·laborativa a Catalunya del projecte P2Pvalue <http://directori.p2pvalue.eu/>

Llibre: Procomún digital y cultura libre ¿Hacia un cambio de época?  
<http://www.icariaeditorial.com/libros.php?id=1520>

Fuster Morell, M. (2010). Governance of online creation communities: Provision of infrastructure for the building of digital commons [http://www.onlinecreation.info/outline\\_design](http://www.onlinecreation.info/outline_design) .

Recursos del registre d'associacions de la Generalitat de Catalunya:  
[http://justicia.gencat.cat/ca/ambits/dret\\_i\\_entitats\\_juridiques/associacions/](http://justicia.gencat.cat/ca/ambits/dret_i_entitats_juridiques/associacions/)

Recursos economia social. Departament de treball: [http://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia\\_social/](http://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia_social/)

Programa Aracoop: <http://aracoop.coop/>

Digital platforms and democracy. Mònica Garriga i Ricard Espelt a Open Democracy  
<https://www.opendemocracy.net/democraciaabierta/ricard-espelt-m-nica-garriga/digital-platforms-and-democracy>

[La verdadera economía colaborativa: así son los otros Airbnb, Amazon y Deliveroo](#) de Aroa Fernández, en el Diario.es (01.03.2018)



